

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

OSTRAVA

Inspekční zpráva

Základní škola Neplachovice, okres Opava

747 74 Neplachovice 199

Identifikátor školy: 600 143 309

Zřizovatel: Obec Neplachovice se sídlem 747 74 Neplachovice

Školský úřad Opava, Březinova 6. 746 01 Opava

Termín konání orientační inspekce: 5. - 8. října 1999

Čj.	145 197/99-11102
Signatura	on5ct101

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

Předmětem inspekce bylo posouzení kvality výuky českého jazyka, matematiky, dějepisu, zeměpisu a vlastivědy. Hospitační činnost proběhla ve všech sedmi stávajících třídách 1. stupně ZŠ a dále u všech vyučujících sledovaných předmětů v 6. – 9. postupném ročníku.

Plánování a příprava výuky sledovaných předmětů

Kontrolou rozvrhu hodin, zápisů v třídních knihách a přímým pozorováním v hospitovaných hodinách bylo ověřeno, že výuka všech sledovaných předmětů probíhá podle deklarovaných učebních dokumentů vzdělávacího programu Základní škola čj. 16 847/96-2. Ve všech navštívených třídách souhlasila časová dotace jednotlivých předmětů s učebním plánem, probírané učivo příslušných ročníků odpovídalo učebním osnovám a bylo obsaženo v tematických plánech vyučujících (v průběhu inspekce byly odstraněny odchylky v tematických plánech matematiky pro 1. a 5. ročník). Kontinuita výuky mezi jednotlivými ročníky je důsledně zajišťována kontrolní činností vedení školy a dále koordinační činností metodického sdružení pro 1. stupeň ZŠ a předmětových komisí českého jazyka a matematiky.

Příprava výuky v hospitovaných předmětech byla vesměs dobře promyšlená. Výukové cíle odpovídaly základnímu standardu vzdělání, v jednotlivých hodinách byly stanoveny vhodně a přiměřeně, s reakcí na aktuální stav třídy.

Vyučující sledovaných předmětů jsou informováni o žácích se specifickými poruchami učení. Ve vyučovací proces (zejména v hodinách českého jazyka) byl k těmto dětem zaznamenán taktní a citlivý přístup s volbou řady forem individuální práce.

Oblast plánování a přípravy výuky sledovaných předmětů je hodnocena jako velmi dobrá.

Podmínky výuky sledovaných předmětů

Ve škole je v plné míře využívána odborná a pedagogická způsobilost učitelů, což se příznivě projevilo ve velmi dobré úrovni kvality výuky.

Na 2. stupni ZŠ je personální struktura vyučujících sledovaných předmětů hodnocena jako vynikající. Odbornou a pedagogickou způsobilost ve smyslu příslušných ustanovení vyhlášky MŠMT ČR č. 139/97 Sb., o podmínkách odborné a pedagogické způsobilosti pedagogických pracovníků a o předpokladech kvalifikace výchovných poradců, splňují všichni vyučující českého jazyka, matematiky, dějepisu i zeměpisu.

Na 1. stupni ZŠ je asi v 57 % výuka zajišťována odborně a pedagogicky způsobilými učitelkami, pouze odbornou způsobilost splňuje jedna učitelka (tj. 14 %), další dvě mají středoškolské pedagogické vzdělání (tj. 28 %). Z posledních dvou nequalifikovaných je jedna učitelka začínající (učí od 1. září 1999). Metodické vedení a pomoc při řešení pedagogických problémů jí poskytuje tzv. uvádějící učitelka.

Učebny jsou vybaveny vhodně a účelně. Podnětné a estetické prostředí bylo zaznamenáno zejména ve třídách na nižším stupni ZŠ (vhodné je vybavení tříd koberci využívanými k relaxačním chvilčkám i prvkům dramatické výchovy). Dostatek magnetických tabulí umožňoval řadu samostatných forem a metod práce. Žákovský nábytek odpovídal antropometrickým požadavkům. Z hlediska psychohygienických podmínek nebyly ve škole zjištěny závady.

Ve škole je dostatek učebnic i dalších studijních materiálů (Slovník spisovné češtiny, Pravidla českého pravopisu, knihy v příručních knihovnách ve třídách). Méně příznivá je situace ve

vybavení školy učebními pomůckami, základní kádr tvoří pomůcky vesměs pořízené před více než deseti lety, zcela chybějí pomůcky nové a moderní. Inovace probíhá v rámci finančních možností školy, které jsou v tomto směru nedostačující. Plánované nákupy je vedení školy nuceno promyšleně regulovat z hlediska pořadí důležitosti, i tak jsou však přírůstky ve sbírkách pomůcek minimální.

Personální, psychohygienické a materiálně-technické podmínky výuky sledovaných předmětů jsou v souhrnu hodnoceny jako velmi dobré.

Český jazyk

Vyučovací hodiny (s výjimkou výuky nekvalifikované začínající učitelky) byly dobře promyšlené a kvalitně připravené. Zadávané úkoly mimo jiné rozšiřovaly slovní zásobu, prohlubovaly logické myšlení, rozvíjely fantazii, procvičovaly paměť. Struktura hodin odpovídala věku žáků, organizační pokyny byly učitelkami jasně formulovány, byly srozumitelné, přiměřené věku a možnostem dětí. Vhodně volené metody a formy práce zajišťovaly velmi dobrou motivaci a aktivizaci žáků, pochvala jako vhodný motivující prvek přispívala k udržení pozornosti žáků. Ti pracovali samostatně i ve skupinách, mohli si volit individuální tempo výuky. Využití vyučovacího času bylo efektivní, byl vytvořen dostatečný prostor pro procvičení a upevnění učiva.

Vhodná motivace byla uplatňována v průběhu všech hodin. Promyšlené a funkční využití mezipředmětových vztahů, objektivní, spravedlivé a učitelkami zdůvodněné hodnocení, vytvářelo ve třídách atmosféru přátelství a důvěry. Hodnocení bylo zaměřeno pozitivně, u žáků byla oceňována snaha a pokrok. Ověřování pochopení látky probíhalo ústní i písemnou formou. Snahou vyučujících bylo, aby žáci dokázali učivo prakticky aplikovat. Při řešení těchto úkolů byla dětem poskytována přiměřená pomoc.

Oblast interakce a komunikace byla při výuce realizována dohodnutými pravidly jednání, která byla žáky akceptována. Při samostatné práci byl vytvořen dostatečný prostor pro kooperaci a vzájemnou spolupráci dětí.

Oblast organizace, forem a metod výuky českého jazyka je hodnocena jako velmi dobrá, v hospitovaných hodinách bylo v převážné většině uplatněno široké spektrum vyučovacích metod a forem práce. Velmi dobré byly vztahy mezi žáky a pedagogy, k výrazným kladům patřilo motivování dětí ve všech částech vyučování.

Celkově je výuka českého jazyka hodnocena jako velmi dobrá.

Matematika

Výuka matematiky byla vyučujícími ve většině sledovaných hodin promyšlená, dobře připravená se strukturou odpovídající výukovým cílům. Připravené příklady měly přiměřenou obtížnost a často potvrzovaly pedagogickou zásadu spojení získaných teoretických znalostí s jejich praktickým využitím.

Organizace výuky vesměs umožňovala žákům pracovat individuálním tempem a zajišťovala jejich úspěšné uplatnění. Probíhala systémem zpětné vazby založené na tvořivosti každého žáka. Umožňovala rovněž velký podíl samostatné práce žáků v celkové struktuře hodin. Organizační pokyny byly jasné a srozumitelné. Při zadávání úkolů byla respektována zásada přiměřenosti. Žáci byli vedeni k sebekontrolě a odpovědnosti. Přiměřeně byly rozvíjeny jejich komunikační schopnosti. Ve výuce byl vytvořen prostor pro samostatnou práci zejména s využitím učebnic, učivo bylo interpretováno věcně správně. V hodinách byla rozvíjena představitost, paměť i logický úsudek. Jen ojediněle byla zaznamenána menší efektivita využívání vyučovacího času. Bylo by vhodné uplatňovat ve větší míře individuální přístup

k žákům nadaným, diferencované úkoly chápat nejen jako pomoc slabším žákům, ale i jako rozvíjení talentu žáků s vynikajícím prospěchem.

Zaznamenané motivační metody byly na dobré až velmi dobré úrovni. Vstupní i průběžná motivace většinou přirozeně vyplývala i z osobnostních předpokladů učitelek. Stěžejním motivačním prvkem bylo povzbuzení či pochvala žáků, ocenění jejich snahy. Dařilo se i navozování životních zkušeností žáků, zejména na 1. stupni ZŠ.

Ve vyšších ročnících výklad nové látky navazoval na ověřování výchozích znalostí a dovedností, zkoušení mělo ve většině případů charakter vytváření zpětné vazby. Výsledky zadaných úkolů byly vyhodnocovány vesměs se zdůvodňujícím komentářem. Při řešení úkolů byla důsledně poskytována žákům pomoc. Zejména v nižších ročnících bylo hodnocení zaměřeno převážně pozitivně.

Ve většině hospitovaných hodin panovala příznivá pracovní atmosféra, což je výsledkem pozitivní interakce učitel – žák. Komunikace mezi těmito subjekty byla založena na vzájemné důvěře.

Na základě uvedených skutečností je oblast organizace, forem a metod výuky matematiky hodnocena jako velmi dobrá, stejně tak účinnost motivace a způsobu hodnocení žáků ve vyučovacím procesu. Vzájemná interakce a komunikace mezi žáky a pedagogy je rovněž na velmi dobré úrovni.

V souhrnu je kvalita výuky matematiky hodnocena jako velmi dobrá.

Dějepis, zeměpis, vlastivěda

Hodiny byly velmi dobře metodicky promyšlené. Výběr, sled a množství informací bylo přiměřené věkovým zvláštnostem žáků. Učitelky vytvořily dostatečný prostor pro samostatnou práci žáků, účelně byly využívány kromě učebnic a učitelova výkladu další zdroje informací (beletrie, encyklopedie aj.). Organizace výuky byla uzpůsobena tak, aby si žáci mohli volit individuální pracovní tempo, vyučovací čas byl efektivně využit.

Průběžná motivace se silným citovým podtextem, vlastní zkušenost žáků a využívání mezipředmětových vztahů zvyšovalo efektivnost vyučovacích hodin. Při opakování volily učitelky otázky, které byly zaměřeny nejen na pamětní zvládnutí látky, ale nutily žáky hledat pochopení vztahů a vzájemných souvislostí. Využití poznatků z regionálních dějin umocňovalo citový prožitek dětí. Při hodnocení byly respektovány individuální dispozice žáků, byla oceňována snaha a pokrok ve zvládnutí učiva.

Interakce a komunikace mezi vyučujícími a dětmi byla přirozená, vhodně sladěná s cíli hodin. Žáci reagovali otevřeně a bezprostředně, komunikace mezi učitelkami a dětmi byla přátelská a neformální.

Účelnost a vhodnost použitých metod a forem práce, dále organizace výuky dějepisu, zeměpisu a vlastivědy je celkově hodnocena jako velmi dobrá. Motivace a hodnocení žáků, úroveň spolupráce a vzájemné komunikace v hodinách je rovněž velmi dobrá.

Celkově je výuka sledovaných předmětů na velmi dobré úrovni.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování

Ředitel má zpracován orientační výhledový plán rozvoje školy vzhledem k předpokládanému počtu žáků a naplněnosti tříd, vychází tedy z analýzy podmínek školy a prostředí, ve kterém se škola nachází. Stěžejním dlouhodobým cílem je pak dle vyjádření ředitele školy kvalitní vzdělávání žáků a jejich příprava pro další studium ve středních školách.

K proklamovaným záměrům přispívá pečlivě zpracovaný plán práce školy na školní rok 1999/2000. Dokument je srozumitelně formulován, prokazuje věcnost s velmi dobrou vypovídací hodnotou a svědčí o promyšleném přístupu vedení školy k plánovaným činnostem. V plánu nechybí stanovení konkrétních úkolů, termíny provedení a jména pracovníků zodpovědných za jejich realizaci. Vedením školy je postupně rozpracováván a konkretizován v měsíčních plánech, které jsou vyvěšovány na informační tabuli ve sborovně. Plánované termíny jsou sledovány, úkoly průběžně vyhodnocovány, účinně funguje zpětná vazba.

Přílohou celoročního plánu práce je plán pedagogických rad, tzv. minimální preventivní program, plán výchovného poradenství, školní družiny a plán kontrolní činnosti, který je neveřejný.

Škola se řídí schválenými učebními plány. Výuka v 1. - 9. ročníku probíhá podle osnov vzdělávacího programu Základní škola čj. 16 847/96-2. Na základě hospitační činnosti, kontroly příslušných tematických plánů a pedagogické dokumentace lze konstatovat, že realizace učebního plánu je v souladu s deklarovaným vzdělávacím programem. Pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami jsou vypracovány individuální programy.

Nabídka individuálně zvolených vzdělávacích aktivit je poměrně široká, uspokojuje zájem téměř poloviny všech žáků školy. Z nepovinných předmětů se vyučují zájmová tělesná výchova (2 skupiny), zdravotní tělesná výchova, literárně-dramatická výchova, individuální logopedická péče a náboženství.

Na základě zjištěných skutečností jsou kvalita, rozsah a účelnost plánování hodnoceny jako vynikající.

Organizování

Organizace vzdělávacího a výchovného procesu i provozu školy má jasně stanovená pravidla. Ředitel školy promyšleně a adresně deleguje kompetence na jednotlivé pracovníky a vytváří prostor pro jejich uplatnění. Rozdělení pravomocí mezi ředitelem a jeho zástupkyní je písemně stanoveno.

Při řízení školy vedení využívá názory a doporučení tzv. poradního sboru složeného ze zástupců pedagogických pracovníků. Opírá se rovněž o spolupráci s metodickými orgány. Ve škole pracuje metodické sdružení pro 1. - 5. ročník, předmětové komise matematiky, českého jazyka, cizích jazyků a komise třídních učitelů. Jejich plánovaná činnost je zaměřena zejména na koordinaci tematických plánů učiva, písemných prací, sjednocení klasifikačních kritérií a vzájemné předávání zkušeností.

Běžný provoz se řídí řádem školy, který je sestaven v souladu s § 15 vyhlášky MŠMT ČR č. 291/91 Sb., o základní škole, ve znění pozdějších předpisů. Respektuje Pokyn ministra školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci zneužívání návykových látek ve školách a školských zařízeních čj. 16 227/96-22. V průběhu inspekce bylo zřejmé, že školní řád je pracovníky školy i žáky akceptován. Ostatní pracovníci školy spoluvytvářejí dobré podmínky pro práci pedagogů a žáků.

Organizování pedagogických rad je funkční, zápisy z nich obsahují relevantní informace o současném stavu školy v oblasti výchovné a vzdělávací. Rozvrh hodin respektuje psychohygienické potřeby žáků i pedagogů v rámci podmínek školy.

Povinná dokumentace školy je vedena řádně, funkčně a v souladu s platnými právními normami bez zjištěných závažnějších nedostatků. Kontrolovaná dokumentace má velmi dobrou úroveň po stránce obsahové i formální.

Vnitřní informační systém je účinný, existují v něm zpětné vazby. Vedení školy umožňuje všem zaměstnancům přístup k aktuálním informacím, které se týkají práce školy a různých pedagogických aktivit. Důvěrné informace o zaměstnancích a žácích jsou řádně zabezpečeny proti zneužití. Stávající vnější informační systém zajišťuje především pravidelnou a včasnou informovanost rodičů.

Úspěšná prezentace školy na veřejnosti je patrna z vynikajících výsledků v soutěžích literárně-dramatických a zejména sportovních (mezinárodní úspěchy střeleckého kroužku). O činnosti školy rovněž vypovídá školní časopis Poděs.

Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 1998/99 včetně výroční zprávy o hospodaření za rok 1998 akceptuje § 17e odst. 2, 3 a § 17g zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, v platném znění zákona č. 139/95 Sb., postihuje všechny oblasti podle tohoto zákona a její obsah je v souladu se zjištěnými skutečnostmi. Po stránce obsahové má dobrou vypovídací hodnotu a poskytuje dostatek informací pro sebehodnocení školy.

Kvalita a funkčnost organizačního uspořádání školy i informačních systémů je hodnocena jako velmi dobrá.

Vedení a motivování pracovníků

Operativní řízení školy má svůj řád, je promyšlené a efektivní. Úzce navazuje na plánování či kontrolu jednotlivých činností a důsledně postihuje všechny oblasti práce školy.

Návrhy pro uplatnění tvořivosti a iniciativy pracovníků jsou vedení školy předkládány vesměs prostřednictvím poradního sboru či individuálně. Pro pozitivní vývoj školy je příkladně využíváno zejména odbornosti jednotlivých pedagogů. Účinně je zajištěna pomoc začínajícím vyučujícím, jsou ustanoveni tzv. uvádějící učitelé.

Kritéria hodnocení pracovníků pro určení výše osobního příplatku a mimořádných odměn jsou stanovena, zaměstnanci jsou s nimi seznámeni. Nadtarifní složky jsou přiznávány diferencovaně. Vedením školy je rovněž využívána motivační role slovní pochvaly a poděkování za mimořádně úspěšné akce.

Systém, rozsah a efektivnost vedení a motivování pracovníků jsou v souhrnu hodnoceny jako vynikající.

Kontrolní mechanismy

Ředitel školy má vytvořen účinný systém kontroly, který postihuje všechny oblasti organizační struktury. Plánované termíny jsou sledovány a průběžně vyhodnocovány. Systém kontrol je realizován dle celoročního plánu formou hospitací, kontrolou pedagogické dokumentace a kontrolou činnosti správních zaměstnanců. Sledovány jsou písemné a grafické projevy žáků, naplánováno je zjišťování úrovně vědomostí žáků formou srovnávacích prověrek.

Výsledky kontrolní činnosti jsou s pracovníky bezprostředně projednávány, opatření k nápravě nedostatků jsou přijímána bez prodlení.

Kontrolní systém je promyšlený, jeho mechanismy funkční, na velmi dobré úrovni.

Hodnocení kvality řízení

Plánování je reálné, odpovídá potřebám školy. V souhrnu je pojato jako ucelený systém plánů včetně vymezení základních cílů v jednotlivých oblastech práce školy. Je hodnoceno jako vynikající.

Organizace vzdělávacího a výchovného procesu i provozu školy má jasně stanovená pravidla fungování a umožňuje efektivní řízení školy. Je hodnocena jako velmi dobrá.

Operativní řízení školy je funkční, prokazuje vysokou míru efektivity. Celkově je oblast vedení a motivování pracovníků hodnocena jako vynikající.

Systém a plán kontrol je stanoven, jsou vytvořeny účinné hodnotící nástroje. Kontrolní mechanismy jsou velmi dobré.

Celkově je kvalita řízení sledované školy hodnocena rovněž jako velmi dobrá.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Povinná dokumentace ve smyslu § 38a odst. 1 zákona č. 29/1984 Sb., o soustavě základních škol, středních škol a vyšších odborných škol (školský zákon), ve znění zákona č. 258/1996 Sb. (rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení čj. 473/99/Z-18-00, třídní knihy, třídní výkazy, katalogové listy, školní řád, rozvrh hodin, záznamy z pedagogických rad, osobní dokumentace žáků se zdravotním postižením, kniha úrazů, hospodářská dokumentace a evidence majetku).
- Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 1998/99 včetně výroční zprávy o hospodaření za rok 1998.
- Celoroční plán práce školy.
- Tematické plány učiva jazyka českého, matematiky, dějepisu, zeměpisu a vlastivědy.
- Písemné podklady řídicí, organizační a kontrolní činnosti vedení školy.
- Písemné žákovské práce.
- Podkladová inspekční dokumentace (hospitační záznamy).

ZÁVĚR

Předmětem inspekční činnosti bylo hodnocení kvality vzdělávání v českém jazyce, matematice, dějepise, zeměpise, vlastivědě a dále hodnocení kvality řízení. Posouzením sledovaných oblastí nebyla zjištěna žádná zásadní negativa, stanovena byla následující výrazná pozitiva:

- velmi dobrá úroveň vzdělávání ve výše uvedených předmětech,
- vynikající personální zajištění výuky z hlediska odborné a pedagogické způsobilosti vyučujících, zejména v 6. - 9. postupném ročníku,
- příznivá pracovní atmosféra ve třídách, pozitivní posilování výkonu žáků,
- velmi dobrá celková úroveň kvality řízení, vynikající v oblasti plánování a vedení pracovníků.

Sledovaná škola prokázala velmi dobré výsledky ve všech výše uvedených sledovaných oblastech, jak v oblasti vzdělávání, tak v oblasti řízení.

Prostředky ze státního rozpočtu jsou využívány efektivně ve prospěch žáka a výchovně vzdělávacího programu, neúčelnost vynakládání finančních prostředků nebyla v průběhu

inspekce zjištěna. Otázku stanovení rozpočtu pro nákup učebních pomůcek je třeba řešit systémově jak školským úřadem, tak zřizovatelem.

Datum vyhotovení inspekční zprávy a složení inspekčního týmu

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	PaedDr. Jaroslava Gebauerová	J. Gebauerová v. r.
Člen týmu	Mgr. Jan Katolický	J. Katolický v. r.

V Opavě dne 19. října 1999

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 25. října 1999

Razítko

Mgr. Zdeněk Jurčík Z. Jurčík v. r.
Podpis ředitele

Předmětem inspekce bylo dílčí zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnoticí stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň
Dobrý	Negativa a pozitiva v rovnováze, průměrná úroveň
Ještě vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa
Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.
Plní, je v souladu	Dodržuje, čerpá účelně, efektivně
Neplní, není v souladu	Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Školský úřad Opava, Březinova 6	1999-11-08	14 5 222/99-11102
Zřizovatel: OÚ Neplachovice	1999-11-08	145 223/99-11102

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
		Připomínky nepodány.